

ผลการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย์ กรุงเทพมหานคร

นายพิศาล แซ่มโสภา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

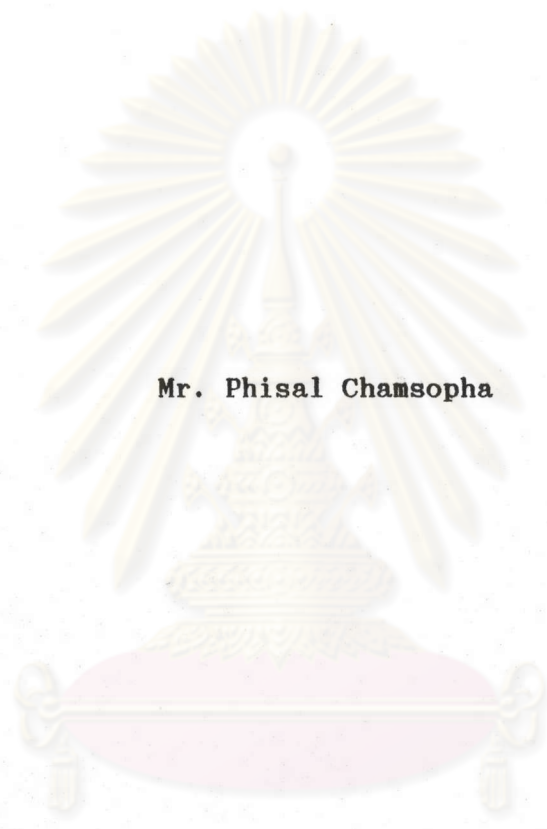
พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-282-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017496 117338590

**OUTCOMES OF LEARNING BUDDHISM OF STUDENTS IN BUDDHIST SUNDAY SCHOOLS,
BANGKOK METROPOLIS**

Mr. Phisal Chamsopha

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-282-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์
กรุงเทพมหานคร

โดย นายพิศาล แซ่มโสภา

ภาควิชา จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรันดร์ แสงสวัสดิ์)

พิศาล แซ่มัสภา : ผลการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ กรุงเทพมหานคร (OUTCOMES OF LEARNING BUDDHISM OF STUDENTS IN BUDDHIST SUNDAY SCHOOLS, BANGKOK METROPOLIS) อ.ทีปรักษา : รศ.ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล, 127 หน้า. ISBN 974-579-282-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาระดับชั้นกลางและชั้นสูง และศึกษาสาเหตุในการเข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นกลางและชั้นสูง จำนวน 284 คน ชาย 142 คน หญิง 142 คน ใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบวิชาพระพุทธศาสนา เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 4 สัปดาห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีผลการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาทั้งรายวิชาและรวมทุกวิชาในระดับปานกลาง
2. นักเรียนหญิงมีผลการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนระดับชั้นกลางและชั้นสูงมีผลการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนหญิงมีผลการเรียนรู้วิชาธรรมะ วิชาประวัติพระพุทธศาสนา และวิชาศาสนพิธีสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนระดับชั้นสูงมีผลการเรียนรู้วิชาธรรมะสูงกว่านักเรียนระดับชั้นกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. เหตุผลสำคัญในการเข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ คือ ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อยากพัฒนาตนเองให้เป็นคนดียิ่งขึ้น และพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องการให้เรียน

ภาควิชาจิตวิทยา.....
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา.....
ปีการศึกษา2533.....

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

PHISAL CHAMSOPHA : OUTCOMES OF LEARNING BUDDHISM OF STUDENTS IN
BUDDHIST SUNDAY SCHOOLS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO.
PROF. CHUMPORN YONGKITTIKUL Ph.D., 127 pp. ISBN 974-579-282-9

The purposes of this study were to evaluate outcomes of learning Buddhism, to compare outcomes of learning Buddhism of male and female students in the middle class and the high class, and to study reasons for attendance of students in Buddhist Sunday Schools in Bangkok Metropolis.

The subjects were 284 students: 142 males and 142 females, in the middle class and the high class in Buddhist Sunday Schools in Bangkok. The questionnaires and the achievement tests were used for collecting data. The data were collected within 4 weeks.

The results are as follows :

1. The students in Buddhist Sunday Schools have outcomes of learning Buddhism at the middle level.
2. Female students have significantly higher outcomes of learning Buddhism than male students ($p < .05$), but there is no significant difference between students in the middle class and the high class.
3. Female students have significantly higher outcomes of learning Dhamma, History of Buddhism and Buddhist Ceremony than male students ($p < .05$). The students in the high class have significantly higher outcomes of learning Dhamma than the students in the middle class ($p < .05$).
4. The students specify three most important reasons for attending Buddhist Sunday Schools, i.e., to utilize their leisure, to cultivate their will, and to comply with their parents wish.

ภาควิชา จิตวิทยา.....
สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา.....
ปีการศึกษา 2533.....

ลายมือชื่อนิติต พลเอก / พลเรือเอก.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา สุร อนุบาล.....
ลายมือชื่อคณาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี นอกจากจะอาศัยความรู้ที่คณาจารย์ทุกท่านประสิทธิ์ประสาทแก่ผู้วิจัยแล้ว ผู้ที่มีส่วนสำคัญที่สุดความสำเร็จครั้งนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้เมตตาให้โอกาสในการทำวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำแนวทางการทำงานด้านวิชาการอย่างเป็นระบบ และเพิ่มพูนความสามารถในเชิงวิชาการแก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตาอย่างยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการและท่านเลขานุการโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ที่ได้เมตตาอนุญาตให้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลในการทดลองแบบทดสอบ ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการและท่านเลขานุการโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยวัดประยุรวงศาวาส โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยวัดเบญจมบพิตร โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยวัดธรรมมาภิรัตาราม โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยวัดปฐมบุตรอิสรากรม โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยวัดดอนคาราม โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ได้เมตตาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการกองศาสนศึกษา (อาจารย์นันททรัพย์ จันทน์หอม) ที่ได้เมตตาให้ความอนุเคราะห์ในการขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย ในการรวบรวมข้อมูลขอขอบพระคุณอาจารย์บุญตมา ศรีสุระเมธี นักวิชาการศาสนา กองศาสนศึกษาที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย ขอขอบพระคุณอาจารย์โรม สุรเสน อาจารย์ไสว มาลาทอง อาจารย์บัญญัติ สละทองตรง อาจารย์เอนก ขำทอง อาจารย์วิรัช ธรรมเจริญ และอาจารย์บุญสืบ อินสาร ที่ได้เสียสละเวลาตรวจแบบทดสอบที่เป็นเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบคุณ คุณนิตยา ธนบริบูรณ์พงศ์ ที่ได้แนะนำและช่วยประสานงานในการวิจัยครั้งนี้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ คุณแสงรวี ศุทธกิจ คุณประมาธ พลสุธรรม คุณอารีรัตน์ ปากาสะแต คุณสุภาวดี สายรัตน์ คุณประทีป จินใจ คุณสุวิทย์ เกศรา คุณอรุณรัตน์ พิมพ์สุตะ และคุณประนอม ทองสอาด ที่ให้ความช่วยเหลือ ท่วงาย ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาทั้งในเวลาเรียนและการทำวิจัย

คุณพ่อ คุณแม่ และน้องทุกคน ส่วนเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งในความสำเร็จของผู้วิจัยครั้งนี้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. โรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	30
2. ตารางวิเคราะห์ข้อสอบ.....	33
3. ค่าอำนาจจำแนก (d) ค่าความยาก (P) และค่าความเที่ยง (r) ของแบบทดสอบ..	35
4. ข้อความแสดงสาเหตุในการเข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์.....	37
5. ร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	41
6. ร้อยละของนักเรียนที่เข้าศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์และนักเรียน ที่ประสงค์จะเข้าเรียนในปีการศึกษาต่อไป.....	42
7. ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนผลการเรียน วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนทุกกลุ่ม.....	45
8. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางโดยมีเพศและระดับชั้นเป็นตัวแปรอิสระ ตัวแปรตามคือคะแนนผลการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียน.....	46
9. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางโดยมีเพศและระดับชั้นเป็นตัวแปรอิสระ ตัวแปรตามคือคะแนนผลการเรียนวิชาธรรมะของนักเรียน.....	47
10. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางโดยมีเพศและระดับชั้นเป็นตัวแปรอิสระ ตัวแปรตามคือคะแนนผลการเรียนวิชาประวัติพระพุทธศาสนาของนักเรียน.....	48
11. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางโดยมีเพศและระดับชั้นเป็นตัวแปรอิสระ ตัวแปรตามคือคะแนนผลการเรียนวิชาศาสนพิธีของนักเรียน.....	49
12. ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลการเรียน วิชาศาสนพิธีของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในระดับชั้นกลางและสูง.....	50
13. ค่าร้อยละของสาเหตุในการเข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์.....	52
14. ค่าร้อยละของนักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา.....	54
15. ค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียนต่อวิชาพระพุทธศาสนา.....	57

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1. แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและระดับชั้นเรียน.....51

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ง
สารบัญแผนภูมิ.....	จ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดพื้นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
ปัญหาในการวิจัย.....	25
ตัวแปรในการวิจัย.....	25
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	26
ค่าจำกัดความในการวิจัย.....	26
ขอบเขตของการวิจัย.....	27
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	27
2. วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
กลุ่มตัวอย่าง.....	29
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	29
การสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล.....	31
รูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	38
การรวบรวมข้อมูล.....	38
การตรวจให้คะแนน.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

บทที่	หน้า
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4. อภิปรายผลการวิจัย.....	60
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก ก.....	79
ภาคผนวก ข.....	83
ภาคผนวก ค.....	104
ภาคผนวก ง.....	124
ภาคผนวก จ.....	126
ประวัติผู้เขียน.....	127

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย